Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000312

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лещенко Олександр Вікторович
2. Oleksandr V. Leshchenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 000-0003-3103-6383

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.07

Назва наукової спеціальності: Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-10-2026

Спеціальність за освітою: магістра права

Місце роботи здобувача: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.150.01

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10, 10.17, 10.17.31, 10.21, 10.19

Тема дисертації:

1. Юридичні дефекти у правовому регулюванні податкових спорів та способи їх подолання

2. Legal defects in the legal regulation of tax disputes and ways to overcome them.

Реферат/анотація:

1. У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукової проблеми, що виявляється в розкритті особливостей реалізації юридичних дефектів у правовому регулюванні податкових спорів та способів їх подолання. Визначено, що гносеологічний підхід до подолання юридичних дефектів у податковому законодавстві дозволяє розглядати дефектність не лише як техніко-юридичну ваду норми або похибку правозастосування, а як наслідок неповноти, суперечливості чи викривлення правового пізнання, що впливає на здатність права адекватно відображати та регулювати податкову дійсність. Підкреслено, що методологічне значення цього підходу полягає в тому, що він орієнтує дослідника на виявлення причин дефектів через призму принципів об'єктивності, пізнаваності, діалектики, практики, історизму та конкретності істини. Відтак подолання дефектів набуває характеру системної пізнавально-практичної діяльності, спрямованої на відновлення узгодженості нормотворчості й правореалізації, підвищення передбачуваності правового регулювання та забезпечення досягнення об'єктивної істини у вирішенні податкових спорів. У такій площині усунення дефектів виступає інструментом утвердження правової

визначеності, фіскальної справедливості та балансу між публічними інтересами держави і правами платників податків. Зроблено висновок, що методологія наукового пізнання юридичних дефектів у правовому регулюванні податкових спорів є визначальним чинником якості дослідницьких результатів і їхньої практичної придатності. Її зміст не зводиться до переліку методів, а охоплює цілісну систему принципів, підходів, категорій і процедур, що задають логіку аналізу дефектів, способи їх виявлення, пояснення причин виникнення та формулювання механізмів подолання. Плюралістична природа права й динаміка податкових правовідносин зумовлюють необхідність багаторівневої методології, яка поєднує філософські (діалектичні та аксіологічні), загальнонаукові (аналіз, синтез, системний підхід) і спеціально-юридичні (формально-догматичний, порівняльно-правовий, історико-правовий, інтерпретаційний) інструменти, а також міждисциплінарні ресурси економіки та соціології. Водночас вибір методів детермінується концепцією праворозуміння, оскільки саме вона визначає, що вважати дефектом: формальну невідповідність, практичну дисфункцію чи порушення принципів справедливості. Комплексне методологічне забезпечення дозволяє підвищити правову визначеність, передбачуваність і ефективність вирішення податкових спорів, мінімізуючи колізії та прогалини й зміцнюючи баланс між інтересами держави та правами платників податків Аргументовано, що поняття юридичних дефектів у праві доцільно розглядати як родову категорію, що охоплює будь-які відхилення від нормативних вимог, принципів або цілей правового регулювання, які знижують його визначеність, узгодженість і ефективність. На відміну від вузько трактованої «помилки», юридичний дефект може мати як суб'єктивне походження (пізнавальні та професійні прорахунки суб'єктів правотворення чи правозастосування), так і об'єктивне (структурні вади нормативного масиву, складність регульованих відносин, динаміка соціального розвитку). Юридична помилка виступає різновидом дефекту й характеризується ненавмисністю та результативним проявом у вигляді неправильного рішення, дії чи формулювання, тоді як омана є передусім когнітивним станом, внутрішньою передумовою, що може спричинити помилку. Окрему групу дефектів становлять прогалини та колізії, які виражають неповноту або неузгодженість правового регулювання й компенсуються інструментами тлумачення та аналогії. Встановлено, що водночас зловживання правом є якісно іншим явищем: воно формально спирається на суб'єктивне право, але має умисний антисоціальний вектор і тому не зводиться до помилки. Визначено, що юридичні дефекти податкового законодавства України є об'єктивно притаманним правовій системі явищем, зумовленим складністю та динамічністю податкових правовідносин, однак їх наявність істотно знижує якість нормативного регулювання та ускладнює реалізацію принципу законності й правової визначеності. Обґрунтовано, що дефекти проявляються як у змісті (прогалини, колізії, дублювання, надмірність або недостатність регулювання), так і у формі (термінологічні, логіко-структурні та техніко-юридичні вади), а також можуть виникати на стадії правозастосування у вигляді дефектів розсуду. Аргументовано, що їх класифікація за наслідками, інтенсивністю регулювання, змістом і сферою виникнення дозволяє системно ідентифікувати першопричини правової невизначеності та визначити адекватні механізми подолання. Ключові слова: податкові правовідносини, податкове законодавство, спори у сфері публічно-правових відносин, податкові спори, юридичні дефекти, юридичні помилки, адміністративне судочинство, адміністративна процесуальна форма, адміністративна процедура, контролюючі органи у сфері оподаткування, тінізація економіки, податковий контроль, податкові правопорушення, фінансова відповідальність.

2. The dissertation provides a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is manifested in the disclosure of the features of the implementation of legal defects in the legal regulation of tax disputes and ways to overcome them. It is determined that the epistemological approach to overcoming legal defects in tax legislation allows us to consider defects not only as a technical and legal flaw in the norm or an error in law enforcement, but as a consequence of incompleteness, inconsistency or distortion of legal knowledge, which affects the ability of law to adequately reflect and regulate tax reality. It is emphasized that the methodological significance of this approach is that it orients the researcher to identify the causes of defects through the prism of the principles of objectivity, knowability, dialectics, practice, historicism and concreteness of truth. Therefore, overcoming defects takes on the character of a systematic cognitive and practical activity aimed

at restoring the coherence of norm-making and law implementation, increasing the predictability of legal regulation and ensuring the achievement of objective truth in resolving tax disputes. In this context, the elimination of defects acts as a tool for establishing legal certainty, fiscal justice and a balance between the public interests of the state and the rights of taxpayers. It is concluded that the methodology of scientific knowledge of legal defects in the legal regulation of tax disputes is a determining factor in the quality of research results and their practical applicability. Its content is not limited to a list of methods, but encompasses a holistic system of principles, approaches, categories and procedures that define the logic of analyzing defects, methods for their detection, explanation of the causes of their occurrence and formulation of mechanisms for overcoming them. The pluralistic nature of law and the dynamics of tax legal relations necessitate a multi-level methodology that combines philosophical (dialectical and axiological), general scientific (analysis, synthesis, systemic approach) and special legal (formal-dogmatic, comparative-legal, historical-legal, interpretative) tools, as well as interdisciplinary resources of economics and sociology. At the same time, the choice of methods is determined by the concept of legal understanding, since it is it that determines what to consider a defect: formal inconsistency, practical dysfunction or violation of the principles of justice. Comprehensive methodological support allows to increase legal certainty, predictability and efficiency of tax dispute resolution, minimizing conflicts and gaps and strengthening the balance between the interests of the state and the rights of taxpayers. It is argued that the concept of legal defects in law should be considered as a generic category that encompasses any deviations from regulatory requirements, principles or goals of legal regulation that reduce its certainty, consistency and efficiency. Unlike a narrowly interpreted “error”, a legal defect can have both a subjective origin (cognitive and professional miscalculations of law-making or law enforcement entities) and an objective one (structural defects of the regulatory framework, the complexity of regulated relations, the dynamics of social development). Legal error is a type of defect and is characterized by unintentionalness and a productive manifestation in the form of an incorrect decision, action or formulation, while delusion is primarily a cognitive state, an internal prerequisite that can cause an error. A separate group of defects is made up of gaps and collisions, which express the incompleteness or inconsistency of legal regulation and are compensated by tools of interpretation and analogy. It has been established that at the same time, abuse of law is a qualitatively different phenomenon: it is formally based on subjective law, but has a deliberate antisocial vector and therefore cannot be reduced to an error. It has been determined that legal defects of the tax legislation of Ukraine are an objectively inherent phenomenon of the legal system, due to the complexity and dynamism of tax legal relations, however, their presence significantly reduces the quality of regulatory regulation and complicates the implementation of the principle of legality and legal certainty. It is substantiated that defects manifest themselves both in content (gaps, conflicts, duplication, redundancy or insufficiency of regulation) and in form (terminological, logical-structural and technical-legal flaws).
Keywords: tax legal relations, tax legislation, disputes in the field of public legal relations, tax disputes, legal defects, legal errors, administrative proceedings, administrative procedural form, administrative procedure, regulatory authorities in the field of taxation, shadow economy, tax control, tax offenses, financial responsibility.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Prytuliak V., Hofman O., Verba O., Shcherbak S., Leshchenko O. Protection of individual rights in enforcement proceedings under martial law. Amazonia Investiga. 2022. Vol. 11. No 54. P. 50–56. DOI :

https://doi.org/10.34069/AI/2022.54.06.5
- 2. Terletskii A., Andreiev D., Kachan V., Leshchenko O., Mashchenko O. Decentralization of Public Authorities in Ukraine: Theoretical-Legal and Administrative Aspects. Jurnal Cita Hukum (Indonesian Law Journal). 2024. Vol. 12. No 3. P. 489–504. DOI: https://doi.org/10.15408/jch.v12i3.43696
- 3. Horbalinskiy V., Leshchenko O., Mashchenko O., Leheza Ye., Prymakov K. Ways to protect the rights of individuals in adminisrative proceedings: legal regulation and international experience. Cuestiones politicas. 2023. Vol. 41. No 77. P. 324–334. DOI: https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.22
- 4. Leshchenko O., Krahlevych V., Borysenko A., Leheza Y., Riabchynska O. Legal definition of the cryptocurrency in Ukraine in international comparison. Intersections. East European Journal of Society and Politics. 2026. Vol. 11. No 2. P. 226–242. DOI: https://doi.org/10.17356/ieejsp.v11i2.1311
- 5. Лещенко О.В. Правові засади здійснення соціальної політики в умовах пандемії. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. No 9. С. 385–388. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/96
- 6. Лещенко О.В. Деякі аспекти державної стратегії розвитку громадянського суспільства. Держава та регіони. 2021. No 4(74). С. 150–153. DOI: https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.4.23
- 7. Лещенко О.В. Щодо правового регулювання прав людини у Великій Британії. Правові новели. 2021. No 15. С. 145–152. DOI: https://doi.org/10.32847/ln.2021.15.18
- 8. Лещенко О.В. Щодо процедури порядку подання декларацій. Право і суспільство. 2022. No 3. С. 191–196. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.3.29
- 9. Лещенко О.В. Принцип стабільності податкового законодавства у судовій практиці Верховного суду при вирішенні податкових спорів. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2023. No 30. С. 40–47. DOI: https://doi.org/10.32782/npnuola.v31.2022.5
- 10. Лещенко О.В. Значення та цілі подолання юридичних дефектів у податковому законодавстві. Law. State. Technology, 2025. No 2. С. 64–69. DOI: https://doi.org/10.32782/LST/2025-2-11
- 11. Лещенко О.В. Поняття, правові ознаки та види прогалин у праві, правовий вакуум та прогалини у податковому законодавстві. Правова позиція. 2025. No 1(46). С. 104–108. DOI: https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-1.19
- 12. Лещенко О.В. Практика подолання юридичних дефектів у податковому законодавстві. Правова позиція. 2025. No 2(47). С. 225–229. DOI: https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-2.40
- 13. Лещенко О.В. Правові колізії у сфері оподаткування: природа, структура та види. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. No 9. С. 415–418. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/88
- 14. Лещенко О.В. Гармонізація національного податкового законодавства України до міжнародних стандартів як напрям подолання юридичних дефектів та колізій. Держава та регіони. 2025. No 2(88). С. 234–239. DOI: https://doi.org/10.32782/1813-338x-2025.2.36
- 15. Лещенко О.В. Поняття, правові ознаки та види конкуренції норм податкового законодавства. Правові новели. 2025. No 26. С. 476–484. DOI: https://doi.org/10.32782/ln.2025.26.53
- 16. Лещенко О.В. Системні недоліки законодавчої техніки в податковому праві: види та правові характеристики. Держава та регіони. 2025. No 3 (88). С. 153–159. DOI: https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.3.20
- 17. Лещенко О.В. Логічна недосконаліть, дублювання та нераціональна структура податкового законодавства: вплив на принципи податкового права. Право та державне управління. 2025. No 2. С. 276–282. DOI: https://doi.org/10.32782/pdu.2025.2.37
- 18. Лещенко О.В. Роль та значення методу аналогії у податковому праві як засобу подолання прогалин чинного законодавства України. Право і суспільство. 2025. No 2. С. 766–771. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.2.103
- 19. Лещенко О.В. Формування судової практики із застосування аналогій закону та права у регулюванні податкових правовідносин в Україні. Право і суспільство. 2025. No 3. Т. 2 С. 607–614. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.3.2.83

- 20. Лещенко О.В. Інтерпретаційні методи усунення юридичних дефектів у податковому праві. Правові новели. 2024. No 24. С. 285–295. DOI: https://doi.org/10.32782/ln.2024.24.39
- 21. Лещенко О.В. Система інтерпретаційних методів у податковому праві: від виявлення до нейтралізації юридичних дефектів. Право і суспільство. 2024. No 6. С. 331–339. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.6.48
- 22. Лещенко О.В. Методологія наукового пізнання у праві: вимір доктринального дослідження змісту податкових правовідносин. Правові новели. 2025. No 25. С. 166–171. DOI: https://doi.org/10.32782/ln.2025.25.20
- 23. Лещенко О.В. Співвідношення понять юридичних помилок, юридичних дефектів та інших видів суміжних термінів. Право та державне управління. 2025. No 1. С. 346–354. DOI: https://doi.org/10.32782/pdu.2025.1.48
- 24. Лещенко О.В. Генеза юридичних дефектів та юридичних помилок як суспільно-правового явища. Право і суспільство. 2025. No 1. С. 869–878. DOI: https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.127
- 25. Лещенко О.В. Класифікація юридичних дефектів у податковому законодавстві: значення та критерії застосування. Держава та регіони. 2025. No 1. С. 224–233. DOI: https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.1.32
- 26. Лещенко О.В. Поняття прогалин у праві, правовий вакуум та прогалини у податковому законодавстві. «Молодь: наука та інновації» 2025 : матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, Дніпро, 12–14 листопада 2025 року (у 3-х томах) / Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2025. Том 3. С. 143–145.
- 27. Лещенко О.В. Подолання юридичних дефектів податкового законодавства в умовах воєнного стану. Права людини та публічне врядування : матеріали VIII Міжнародного правничого форуму, м. Чернівці, 30 травня 2025 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 524–526. DOI : https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-140
- 28. Лещенко О.В. Аналогія закону та права у справах про податкові санкції: європейські стандарти та українська судова практика. Modern Achievements in Legal Science and Practice, Riga, March 19–20, 2025. Riga, the Republic of Latvia : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. С. 222–225. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-59
- 29. Лещенко О.В. Теоретичні підходи до категорії «методологія права» у здійсненні досліджень з питань регулювання податкових суспільних відносин. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 561–564. DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-153
- 30. Лещенко О.В. Щодо поняття «члену сім'ї» у контексті необхідності декларування. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття до 25 річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 17 червня 2022 р., Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Видавництво «Юридика», 2022. С. 105–108. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0d3ce3ea-f104-4952-a124-c1b24e5ac440/content
- 31. Лещенко О.В. Поняття, юридичні ознаки та види юридичних дефектів у податковому законодавстві. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 60–64.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Легеза Юлія Олександрівна

2. Yuliia O. Leheza

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4896-3178

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02070743

Місцезнаходження: проспект Дмитра Яворницького, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тильчик Ольга Віталіївна

2. Olha V. Tylchyk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7604-7660

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорна Вікторія Григорівна

2. Viktoriia H. Chorna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6072-0283

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=0z-U31oAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	ФЕЛИК Василь Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Тильчик В'ячеслав В'ячеславович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Харь Інна Олексіївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна